

Hakuohje ja ehdot – Valtionavustus varustamoiden taloudellisten vahinkojen korvaamiseksi (COVID-19-matkustusrajoitukset)

1 Johdanto ja oikeusperusta

Tämä hakuohje ja siihen kuuluvat ehdot koskevat valtioneuvoston asetuksen 195/2026 nojalla myönnettävää kertaluonteista valtionavustusta varustamoille. Avustuksella korvataan taloudellisia vahinkoja, jotka ovat suoraan seurausta covid-19-pandemian vuoksi asetetuista kansallisista matkustusrajoituksista. Asetus on tullut voimaan 31.3.2026 ja on voimassa 31.3.2027 saakka. Avustuksen oikeusperusta on valtionavustuslaki (688/2001), Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 2 kohdan b alakohta sekä Euroopan komission 14.11.2025 antama päätös (SA.113257), jonka mukaan toimenpide on sisämarkkinoille soveltuva. Lisäksi avustukseen sovelletaan muuta relevanttia valtioneuvoston päätöksiä. Valtionapuviranomainen on Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom).

2 Tuen tarkoitus ja kohderyhmä

Avustus on valtionavustuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu yleisavustus ja sen tarkoituksena on korvata varustamoille taloudellisia vahinkoja, jotka ovat seurausta covid-19-pandemian vuoksi asetetuista kansallisista matkustamisrajoituksista.

3 Kuka voi hakea – kelpoisuusehdot

Avustusta myönnetään ainoastaan hakijalle, joka on varustamo ja on tuottanut neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4055/86 tarkoitettua matkustajaliikennettä kaupallisiin ja kansainvälisiin merikuljetuksiin tarkoitettulla aluksella.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijan alus on liikennöinyt tukikelpoisilla yhteysväleillä ja ajanjaksoilla tämän hakuohjeen kohdan 4 mukaisesti.

Aluksen tulee olla ollut rekisteröitynä joko Liikenne- ja viestintäviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston alusrekisteriin mainittuina ajanjaksoina (kohdat 4.1–4.3). Eckerö-Grisslehamn -reitillä aluksen on tullut olla rekisteröitynä EU- tai ETA-valtion asianmukaiseen rekisteriin (kohta 4.4).

Valtionavustusta ei myönnetä varustamolle, joka oli 31.12.2019 vaikeuksissa oleva yritys komission yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EU N:o 651/2014) 2 artiklan 18 kohdan tarkoittamalla tavalla.

Avustusta ei myönnetä sellaisten tukijaksojen taloudellisten vahinkojen perusteella, joiden kattamiseen hakija on saanut muuta julkista tukea.

4 Tukikelpoiset yhteysvälit ja ajanjaksot

4.1 Suomen lipun alla 1.7.2020–18.9.2020 ja 28.9.2020–20.6.2021

- Turku–Maarianhamina/Långnäs–Tukholma (Ruotsi)
- Vaasa–Uumaja (Ruotsi)
- Maarianhamina–Kapellskär (Ruotsi)
- Naantali–Långnäs–Kapellskär (Ruotsi)

4.2 Suomen lipun alla 28.9.2020–20.6.2021

- Helsinki–Tallinna (Viro)
- Helsinki, Vuosaari – Muuga (Viro)

4.3 Suomen lipun alla 1.7.2020–12.7.2020 ja 28.9.2020–20.6.2021

- Helsinki, Vuosaari – Travemünde (Saksa)

4.4 EU- tai ETA-lipun alla 1.7.2020–18.9.2020 ja 28.9.2020–20.6.2021

- Eckerö–Grisslehamn (Ruotsi)

5 Avustuksen määrä ja vahingon laskenta

Avustuksen enimmäismäärä tuensaajakohtaisesti on yhtä suuri kuin korvattava taloudellinen vahinko. Vahinko lasketaan tuensaaja- ja reittikohtaisesti kaikilta tukikelpoisilta ajanjaksoilta vertaamalla vaihtoehtoisen tapahtumainkulun liiketulosta ja tukikelpoisen ajanjakson todellista liiketulosta. Henkilö- ja tavaraliikenteelle yhteiset kustannukset, joita ei voida selkeästi kohdistaa, jaetaan vuoden 2019 matkustaja- ja rahtiliikEVaihdon suhteessa. Jos tukiohjelmasta myönnettävän avustuksen enimmäismäärä ei riitä kaikkien vahinkojen kattamiseen, tuki jaetaan suhteellisesti ottaen huomioon kunkin tuensaajan vuonna 2019 tukikelpoisilla reiteillä kuljettamien matkustajien prosentuaalinen osuus.

5.1 Keskeiset määritelmät

Tässä ohjeessa tarkoitetaan:

- 1) *pysyttämisteella* prosenttiosuutta, joka saadaan jakamalla tuensaajan liikennöimällä tukikelpoisella reitillä 26 päivä heinäkuuta 2021–27 päivä joulukuuta 2021 kulkeneiden matkustajien kokonaismäärä matkustajamäärällä vastaavalla reitillä ajanjaksolla 26 päivä heinäkuuta 2019–27 päivä joulukuuta 2019;
- 2) *tukikelpoisilla ajanjaksoilla* covid-19-pandemian aikaisia ajanjaksoja 1 päivä heinäkuuta 2020–18 päivä syyskuuta 2020, 28 päivä syyskuuta 2020–20 päivä kesäkuuta 2021 ja 1 päivä heinäkuuta 2020–12 päivä heinäkuuta 2020, jolloin oli voimassa kansallisia matkustusrajoituksia ja joiden aikana syntynyt ja asetuksen 195/2026 perusteella määritelty taloudellinen vahinko voidaan korvata;
- 3) *vertailuajanjaksolla* ennen covid-19-pandemiaa sijoittuvia ajanjaksoja 19 päivä maaliskuuta 2019–20 päivä kesäkuuta 2019, 1 päivä heinäkuuta 2019–12 päivä heinäkuuta 2019, 1 päivä heinäkuuta 2019–18 päivä syyskuuta 2019, 28 päivä syyskuuta 2019–31 päivä joulukuuta 2019 ja 1 päivä tammikuuta 2020–18 päivä maaliskuuta 2020, joita käytetään taloudellisten vahinkojen laskennassa;
- 4) *vaihtoehtoisella tapahtumainkululla* hypoteettista tilannetta, jossa Covid-19-pandemian vuoksi asetettuja kansallisia matkustamisrajoituksia ei olisi ollut voimassa tukikelpoisina ajanjaksoina;
- 5) *muuttuvilla kustannuksilla* sellaisia tuloslaskelmassa materiaaleihin ja palveluihin kuuluvia kustannuksia, joiden määrä vaihtelee yrityksen myynnin volyymin mukaan;
- 6) *kiinteillä kustannuksilla* sellaisia tuloslaskelmassa materiaaleihin ja palveluihin kuuluvia kustannuksia, jotka eivät olennaisesti riipu tuotannon määrästä tai myynnin volyyymista, ja jotka syntyvät toiminnan ylläpitämisestä myös silloin, kun liikevaihto vähenee;
- 7) *todellisella liiketuloksella* tukikelpoisen varustamon tukikelpoisen ajanjakson aikana toteutunutta matkustajaliiketoiminnan liikevoittoa tai -tappiota, josta on vähennetty rahoitus- ja muu liiketoimintaan kuulumaton tulo;
- 8) *vaihtoehtoisen tapahtumainkulun liiketuloksella* tukikelpoisen varustamon vertailuajanjakson aikana toteutunutta matkustajaliiketoiminnan liikevoittoa tai -tappiota, josta on vähennetty rahoitus- ja muu liiketoimintaan kuulumaton tulo ja jossa liikevaihto, muuttuvat kustannukset sekä kiinteät kustannukset on oikaistu vastaamaan vaihtoehtoista tapahtumainkulkua siten kuin asetuksen 195/2026 8 §:ssä tarkemmin säädetään.

5.2 Vaihtoehtoisen tapahtumainkulun liiketuloksen laskenta

Vaihtoehtoisen tapahtumainkulun liikevaihto lasketaan kertomalla reittikohtaisen vertailuajanjakson liikevaihto pysyttämisteella. Vaihtoehtoisen tapahtumainkulun muuttuvat kustannukset lasketaan kertomalla reittikohtaisen vertailuajanjakson muuttuvat kustannukset pysyttämisteella.

Vaihtoehtoisen tapahtumainkulun kiinteät kustannukset (y) lasketaan reittikohtaisesti suoran yhtälön $y = k \times x + b$ avulla seuraavasti:

1) määritetään kulmakerroin $k = (y_2 - y_1) / (x_2 - x_1)$, jossa y -termit ovat reittikohtaiset kiinteät kustannukset tukikelpoisella jaksolla (y_1) ja vertailuajanjaksolla (y_2), ja x -termit ovat reittikohtaiset matkustajamäärät tukikelpoisella ajanjaksolla (x_1) ja vertailuajanjaksolla (x_2);

2) määritetään vaihtoehtoisen tapahtumainkulun matkustajamäärä (x), kun $x = x_2 \times$ pysyttämiste;

3) lasketaan kiinteät kustannukset yhtälöstä $y = k \times x + b$, missä $b = y_1 - k \times x_1$.

5.3 Taloudellisen vahingon laskenta

Taloudellinen vahinko on vaihtoehtoisen tapahtumainkulun liiketuloksen ja todellisen liiketuloksen välinen erotus.

Korvattava vahinko lasketaan tuensaaja- ja reittikohtaisesti kaikilta tukikelpoisilta ajanjaksoilta.

Korvauksen enimmäismäärä on yhtä suuri kuin edellä tarkoitettu taloudellinen vahinko.

Korvattava vahinko lasketaan tuensaaja- ja reittikohtaisesti kaikilta tukikelpoisilta ajanjaksoilta. Korvausta ei makseta niiltä päiviltä tai ajanjaksoilta, jolloin kyseisellä reitillä ei ollut voimassa covid-19-pandemian vuoksi asetettuja kansallisia matkustusrajoituksia. Korvattavaksi vahingoksi hyväksytään ainoastaan matkustajaliikenteestä aiheutunut taloudellinen vahinko. Rahtiliikenteestä tai muusta liiketoiminnasta aiheutuneita tappioita ei oteta huomioon taloudellista vahinkoa laskettaessa.

5.4 Vertailuajanjaksot reiteittäin

Tukikelpoisten reittien vertailuajanjaksot ovat:

1) edellä 4.1 ja 4.4 kohdissa tarkoitetuilla reiteillä 19 päivä maaliskuuta 2019–20 päivä kesäkuuta 2019, 1 päivä heinäkuuta 2019–18 päivä syyskuuta 2019, 28 päivä syyskuuta 2019–31 päivä joulukuuta 2019 ja 1 päivä tammikuuta 2020–18. maaliskuuta 2020;

2) edellä 4.2 kohdassa tarkoitetuilla reiteillä 19 päivä maaliskuuta 2019–20 päivä kesäkuuta 2019, 28 päivä syyskuuta 2019–31 päivä joulukuuta 2019 ja 1 päivä tammikuuta 2020–18 päivä maaliskuuta 2020; ja

3) edellä 4.3 kohdassa tarkoitetuilla reiteillä 19 päivä maaliskuuta 2019–20 päivä kesäkuuta 2019, 1 päivä heinäkuuta 2019–12 päivä heinäkuuta 2019, 28 päivä syyskuuta 2019–31 päivä joulukuuta 2019 ja 1 päivä tammikuuta 2020–18 päivä maaliskuuta 2020

6 Hakeminen

Avustusta haetaan Traficomille kirjallisesti Traficomin ohjeistamalla tavalla. Hakemukseen liitetään kaikki tämän hakuohjeen kohdan 7 mukaiset tiedot ja selvitykset. Traficom voi antaa valtioneuvoston asetuksen 37 §:n nojalla tarkempia ohjeita hakumenettelystä.

Hakemus on jätettävä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille 14.8.2026 klo 23:59 mennessä.

7 Hakemukseen liitettävät selvitykset ja aineistovaatimukset

- Hakijan perustiedot (nimi, y-tunnus, yhteystiedot, vastuuhenkilöt, yrityksen koko, henkilöstömäärät, NUTS III -luokittelu).
- Selvitys aluksista (lippuvaltio, alusrekisteri) ja liikennöintireiteistä tukikelpoisina ajanjaksoina.
- Reittikohtaiset tiedot (excel-syötepohja) matkustajaliikenteen liikevaihdosta, muuttuvista kustannuksista ja kiinteistä kustannuksista:
 - Vertailuajanjaksot kohdan 5.4 mukaisesti.
 - Tukikelpoiset ajanjaksot kohdan 4 mukaisesti.
- Matkustajamäärät reittikohtaisesti ajanjaksoilla 26.7.–27.12.2019 ja 26.7.–27.12.2021 pysyttämistä laskemiseksi. (excel-syötepohja)
- Selvitys henkilö- ja tavaraliikenteen yhteisten kustannusten kohdistamisesta vuoden 2019 matkustaja- ja rahtiliiketoiminnan suhteessa. (excel-syötepohja)
- Kirjanpitoon perustuvat erittelyt ja tositteet sekä mahdolliset lisäselvitykset, joiden perusteella avustus voidaan myöntää ja maksaa.
- Vakuutus siitä, ettei samoihin vahinkoihin ole saatu muuta julkista tukea, sekä luettelo mahdollisista muista -avustus-tukitoimenpiteistä.
- Varustamo vakuuttaa, että siihen ei kohdistu maksamatonta Euroopan komission takaisinperintäpäätöstä (Deggendorf-sääntö)

-Varustamo vahvistaa, että se ei ollut 31. joulukuuta 2019 vaikeuksissa oleva yritys komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan 18 kohdan mukaisesti, jossa tietyt tukiluokat todetaan sisämarkkinoiden kanssa yhteensopiviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisessa

- Tilintarkastajan lausunto toimitetuista selvityksistä (riippumaton tilintarkastaja varmentaa hakijan toimittamat tiedot [tuloista ja kustannuksista] tilintarkastettujen tilinpäätöstensä perusteella).

8 Maksatus, raportointi ja seuranta

Avustus maksetaan Traficomien päätöksessä esitetyllä tavalla hakijan toimittamiin kirjanpitoon perustuviin toteumiin tukeutuen. Avustuksen saajan on toimitettava selvitys avustuksen käytöstä Traficomille päätöksessä määriteltyyn määräpäivään mennessä. Traficomilla on oikeus tarkastaa avustuksen käytön oikeellisuus ja pyytää lisäselvityksiä sekä suorittaa tarkastuksia valtionavustuslain nojalla.

9 Päällekkäisen tuen kieltö ja kumulointi

Avustusta ei myönnetä sellaisten vahinkojen perusteella, jotka on katettu muulla julkisella tuella. Jos hakija saa päätöksen jälkeen muuta tukea samoihin vahinkoihin, hakijan on viipymättä ilmoitettava siitä Traficomille; mahdollinen tuki vähennetään tai päätös oikaistaan.

10 Takaisinperintä ja oikaisu

Traficom voi oikaista päätöstä ja periä avustusta takaisin valtionavustuslain tai muun valtioneuvoston päätöksen perusteella, jos avustus on myönnetty virheellisesti, liikaa tai vastoin ehtoja, tai jos avustusta on käytetty vastoin päätöstä. Hakijan on palautettava perusteeton tuki viipymättä.

11 Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä kokonaisuudessaan

Tätä harkinnanvaraista avustusta myönnetään tästä tukiohjelmasta kaikkien avustusten saajien kesken enintään 70,174 miljoonaa euroa. Jos avustuksen enimmäismäärä ei riitä kattamaan kaikkia todennettuja vahinkoja, tuki jaetaan suhteellisesti kohdassa 5 kuvatulla tavalla.

12 Yhteystiedot

Avustuksen hakemista koskeva nettisivu: <https://www.traficom.fi/fi/tuet-ja-avustukset/hae-valtionavustusta-varustamoiden-taloudellisten-vahinkojen-korvaamiseksi>

Sähköposti: Reittituki@traficom.fi

Hakijoita kehoitetaan käyttämään ensisijaisesti Traficomien sähköisiä asiointikanavia.

13 Liitteet

Liite 1. Hakemuksen tarkistuslista

- Hakemuslomakkeen kaikki kohdat täytetty Traficomien ohjeiden mukaisesti.
- Tarkista, että hakukelpoisuus ja tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät
- Syötä excel-pohjaan reittikohtaiset taloustiedot vertailuajanjaksoilta ja tukikelpoisilta ajanjaksoilta sekä matkustajamäärät 26.7.–27.12.2019 ja 26.7.–27.12.2021.
- Liitteenä luotettava selvitys yhteiskustannusten kohdistuksesta (2019 matkustaja- ja rahtiliikevaihdon suhteessa).
- Vakuutus mahdollisen päällekkäisen tuen puuttumisesta ja luettelo mahdollisista muista tuista.
- Kirjanpitoon perustuvat erittelyt ja tositteet on liitetty hakemukseen.
- Riippumaton tilintarkastaja varmentaa lausunnollaan hakijan toimittamat tiedot (tuloista ja kustannuksista) tilintarkastettujen tilinpäätöstensä perusteella.